

6. Domácnosti

6.1. Struktura domácností

Soužití více hospodařících domácností v jednom bytě je v kraji méně časté

Bytové domácnosti jsou tvořené osobami žijícími společně v jednom bytě, přičemž jejich počet odpovídá počtu obydlených bytů. V 96 % bytů žila v kraji v roce 2011 vždy pouze jedna společně hospodařící domácnost; zbývající 4 % připadala na byty obývané dvěma a více hospodařícími domácnostmi, což představuje ve srovnání s ostatními kraji spíše podprůměrný podíl. Mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností v kraji byla nejvyšší míra soužití více hospodařících domácností v bytě zjištěna na Holicku, Králícku a Hlinecku.

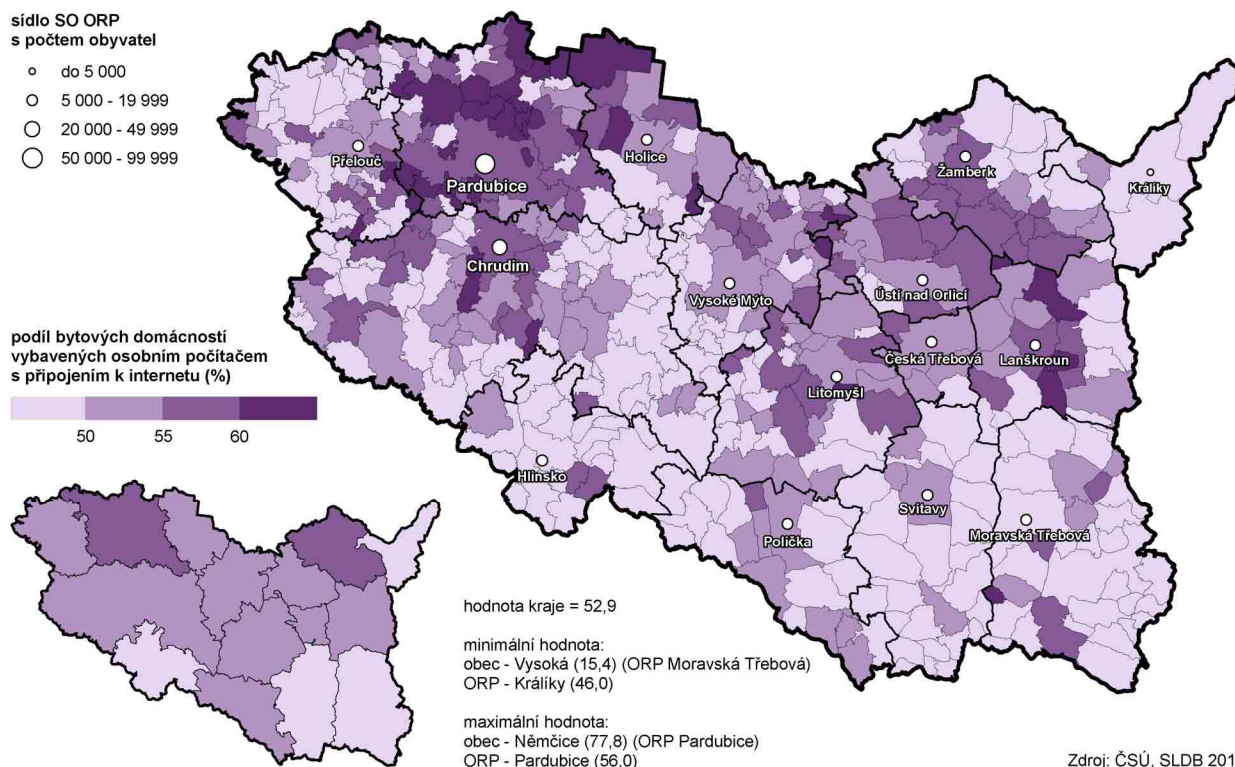
Tab. 6.1.1 Základní údaje o bytových domácnostech

	Bytové domácnosti celkem	v tom s počtem členů (%)				
		1	2	3	4	5 a více
Počet domácností	196 288	54 135	57 561	35 126	33 341	16 125
%	100,0	27,6	29,3	17,9	17,0	8,2
v tom: tvořené 1 HD	187 799	54 135	56 061	33 502	31 851	12 250
tvořené 2 a více HD	8 489	x	1 500	1 624	1 490	3 875

Bytové domácnosti jsou v kraji v průměru početnější

Ve struktuře bytových domácností v kraji převládají domácnosti dvoučlenné následované domácnostmi jednotlivců. V mezikrajském srovnání jsou v Pardubickém kraji nadprůměrně zastoupeny domácnosti čtyř a vícečlenné. Průměrný počet osob tvořících jednu bytovou domácnost (2,54) je mezi kraji pátý nejvyšší. Nejpočetnější bytové domácnosti v kraji žijí v obcích s 200 až 999 obyvateli (2,78), mezi SO ORP pak na Litomyšlsku, Holicku a Hlinecku. Nejméně početné bytové domácnosti nacházíme na Pardubicku (2,38).

Domácnosti vybavené internetem v obcích a správních obvodech ORP Pardubického kraje

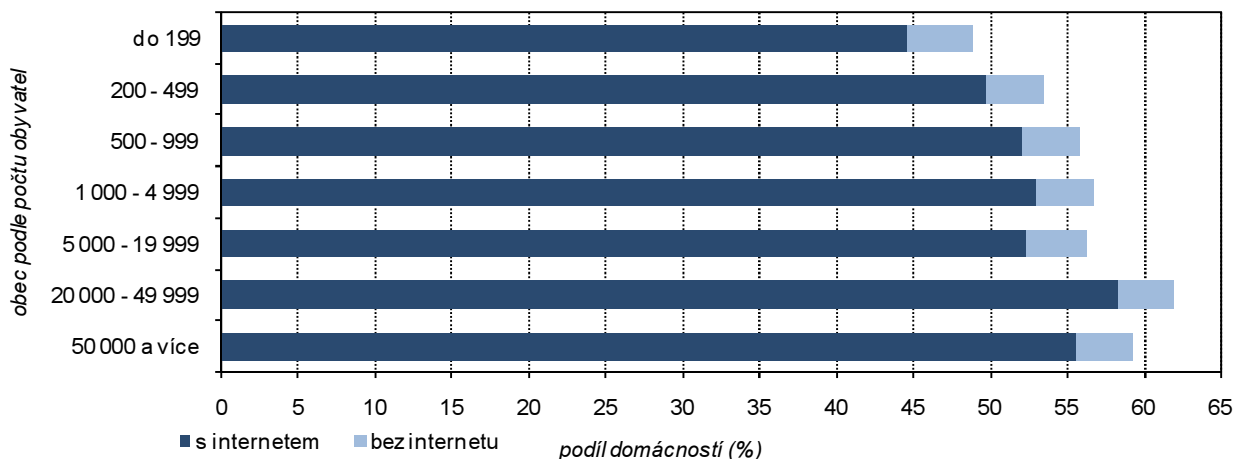
Rozdíly ve vybavenosti výpočetní technikou mezi velikostními skupinami obcí se snižují

Data sčítání lidu umožňují analyzovat vybavenost bytových domácností osobním počítačem vč. připojení k internetu. Rychlý rozvoj informačních technologií v posledních letech se projevil v nárůstu vybavenosti osobním PC (vč. přenosných) v kraji na 57 %. Postupně se také vyrovnávají rozdíly ve vybavenosti výpočetní technikou mezi velikostními skupinami obcí. Ta se v roce 2011 v kraji pohybovala od 49 % v obcích do 199 obyvatel po 62 % v Chrudimi. Z hlediska typů domácností nacházíme nejvyšší vybavenost PC v úplných rodinách se závislými dětmi a nejnižší v domácnostech jednotlivců.

Vybavenost domácností výpočetní technikou odpovídá republikovému průměru

Na celkovém počtu bytových domácností v kraji se v roce 2011 podílely domácnosti s internetem 53 % a tvořily tak 93 % domácností s PC (jde o podíly na úrovni republikového průměru). Mezi SO ORP měly nejvyšší zastoupení domácnosti s internetem na Pardubicku (56 % všech domácností), Žambersku a Holicku. Nejmenší vybavenost internetovým připojením byla zjištěna na Králicku (46 %), Moravskotřebovsku a Svitavsku.

Graf 6.1 Bytové domácnosti vybavené osobním počítačem podle velikostních skupin obcí

Hospodařící domácnosti v kraji se vyznačují vyšším průměrným počtem členů a nadprůměrným zastoupením rodinných domácností

Zbývající část kapitoly o domácnostech bude věnována bližšímu pohledu na hospodařící domácnosti – HD (na rozdíl od sčítání lidu 2001 nebyly v roce 2011 samostatně sledovány domácnosti cenzové). Pardubický kraj se řadí k regionům s nejvyšším průměrným počtem členů hospodařící domácnosti (2,42 v roce 2011). Zároveň dlouhodobě patří ke krajům s nadprůměrným zastoupením rodinných domácností. Ty se v roce 2011 na všech hospodařících domácnostech podílely dvěma třetinami, což je třetí nejvyšší podíl po Kraji Vysočina a Zlínském kraji.

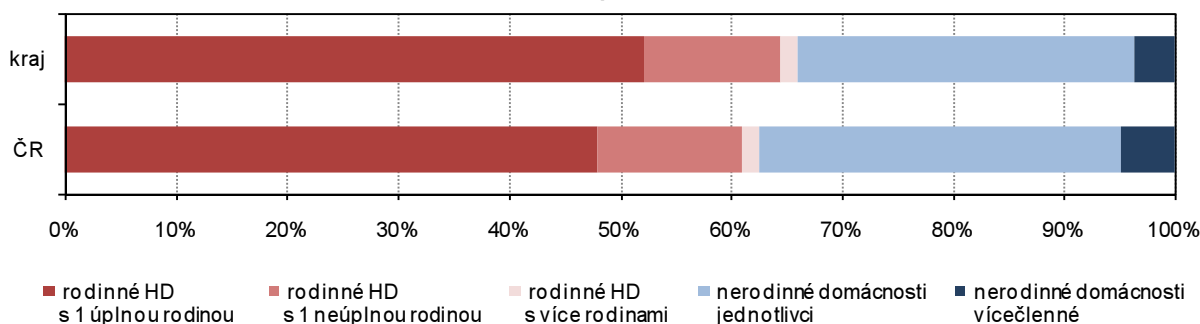
Tab. 6.1.2 Základní údaje o hospodařících domácnostech

	Hospodařící domácnosti celkem	v tom						
		celkem	rodinné domácnosti			nerodinné domácnosti		
			v tom tvořené			celkem	v tom	
			1 rodinou	2 rodinami	3 a více rodinami		domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
Počet domácností	207 396	137 000	133 552	3 407	41	70 396	62 789	7 607
%	100,0	66,1	97,5	2,5	0,0	33,9	89,2	10,8
Počet členů domácností	501 902	419 974	401 587	18 062	325	81 928	62 789	19 139
Průměrný počet členů	2,42	3,07	3,01	5,30	7,93	1,16	1,00	2,52

Nerodinné domácnosti jsou v kraji méně časté

Domácnosti jednotlivců se na všech hospodařících domácnostech v kraji v roce 2011 podílely 30,3 % a vícečlenné nerodinné domácnosti 3,7 %. V obou případech se jedná o třetí nejnížší podíly v mezikrajském srovnání.

Graf 6.2 Struktura hospodařících domácností

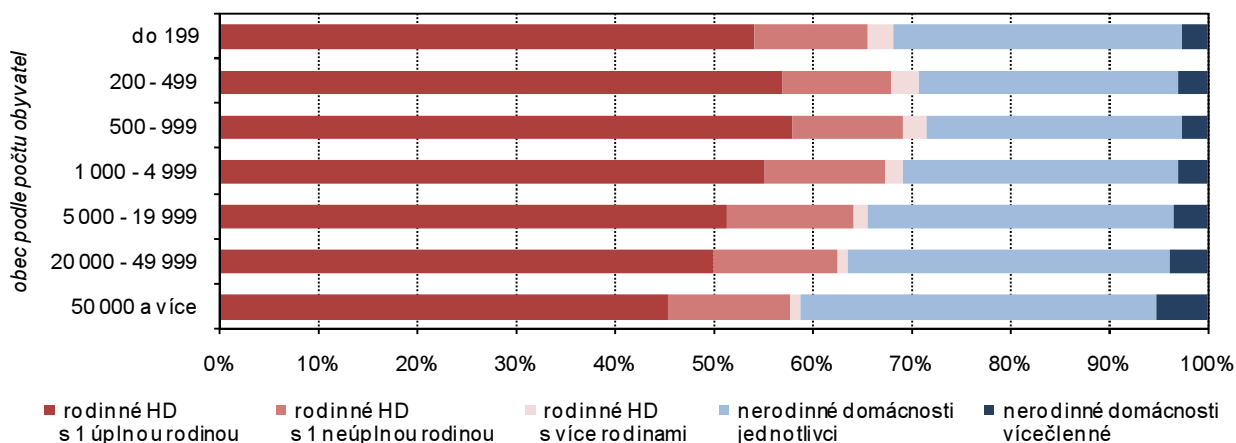
pozn.: HD = hospodařící domácnosti

Tab. 6.1.3 Hospodařící domácnosti podle velikostních skupin obcí a typu domácnosti

	Celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Hospodařící domácnosti	207 396	5 724	20 746	24 954	42 934	62 777	9 912	40 349
v tom (%):								
rodinné domácnosti	66,1	68,1	70,6	71,4	69,1	65,3	63,5	58,6
domácnosti jednotlivců	30,3	29,2	26,3	25,8	27,7	31,1	32,4	36,1
vícečlenné nerodinné domácnosti	3,7	2,7	3,1	2,8	3,2	3,5	4,0	5,3
Průměrný počet členů	2,42	2,54	2,63	2,64	2,53	2,36	2,32	2,16

Rodinné domácnosti mají převahu v menších obcích, nerodinné domácnosti zejména v krajském městě

Zřetelné rozdíly ve struktuře hospodařících domácností jsou patrné podle velikostních skupin obcí. Rodinné domácnosti mají jednoznačnou převahu v menších obcích (zejména s 200 až 999 obyvateli). Naopak domácnosti jednotlivců i vícečlenné nerodinné domácnosti dominují ve vyšších velikostních kategoriích a zejména pak v krajském městě. Z hlediska SO ORP nacházíme nejvyšší podíl rodinných domácností na Litomyšlsku a Holicku (71 %). Domácnosti jednotlivců i vícečlenné nerodinné domácnosti mají nejvyšší zastoupení na Pardubicku (34 %, resp. 5 % ze všech HD regionu).

Graf 6.3 Struktura hospodařících domácností podle velikostních skupin obcí

pozn.: HD = hospodařící domácnosti

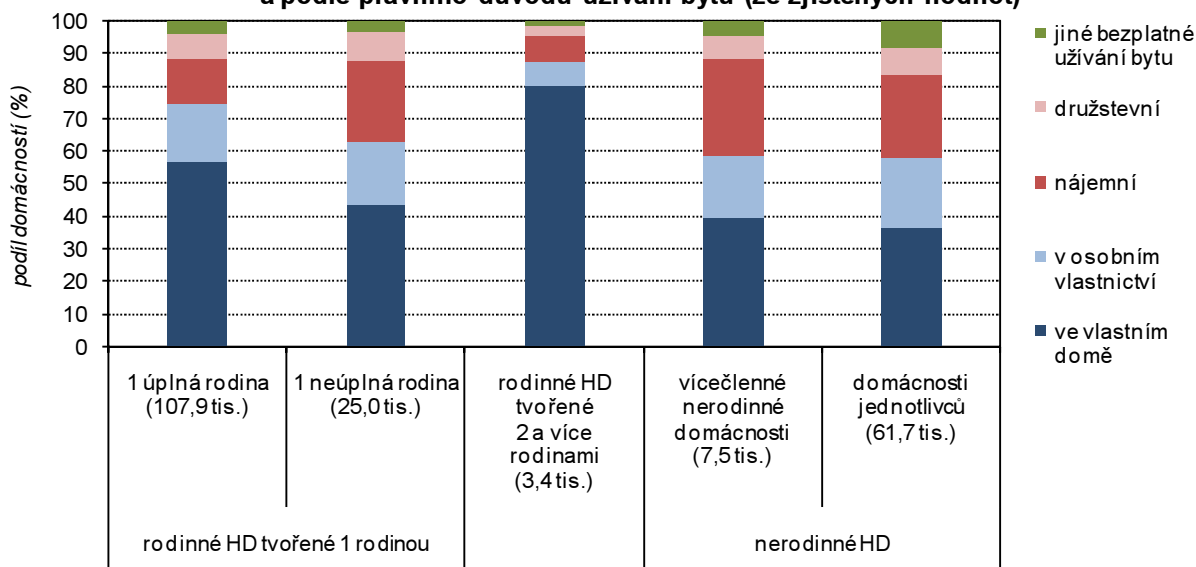
Domácnosti bydlicí mimo byty jsou nejčastěji jednotlivci v nouzových obydlích

Mimo byty bylo v kraji sečteno 0,8 % všech HD, přičemž republikový podíl činil 1,2 %. Ze dvou třetin se na těchto domácnostech podíleli jednotlivci sečtení zejména v nouzových obydlích. Mezi SO ORP nacházíme nejvyšší podíl domácností mimo byty na Žambersku (1,4 %), Králicku a Chrudimsku, nejnižší naopak na Litomyšlsku (0,4 %), Vysokomýtsku a Holicku. K problematice bydlení domácností je třeba doplnit, že jednotlivé osoby žijící v zařízeních a bezdomovci nevyplňovaly Bytový list a nejsou tudíž v počtu HD zahrnuti.

Tab. 6.1.4 Základní údaje o bydlení hospodařících domácností

	Celkem	v tom						
		tvořené 1 rodinou				tvořené 2 a více rodinami	domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
		celkem	bez závislých dětí	se závislými dětmi				
Hospodařící domácnosti	207 396	133 552	75 055	58 497	3 448	62 789	7 607	
v tom podle způsobu bydlení:								
bydlící v bytech	205 548	132 951	74 732	58 219	3 446	61 689	7 462	
v tom (%):								
v rodinných domech	56,2	60,5	60,9	60,0	84,3	46,8	44,4	
v bytových domech	42,2	38,5	38,2	38,8	15,3	50,4	52,4	
v ostatních budovách	1,6	1,0	0,9	1,1	0,4	2,7	3,3	
bydlící mimo byty	1 660	413	201	212	2	1 100	145	
bydlící v zařízeních	188	188	122	66	-	x	x	

Graf 6.4 Hospodařící domácnosti bydlící v bytech podle typu domácnosti a podle právního důvodu užívání bytu (ze zjištěných hodnot)

pozn.: HD = hospodařící domácnosti

V bytech se sníženou kvalitou častěji bydlí nerodinné domácnosti

V průměru lépe technicky vybavené byty obývají úplné rodiny. Pouze 2,1 % z nich bydlelo v době sčítání v kraji v bytech se sníženou kvalitou (bez ústředního topení s částečným příslušenstvím). U neúplných rodin přitom činil tento podíl 4,8 %. Byty se sníženou kvalitou nejčastěji obývaly vícečlenné nerodinné domácnosti (17,7 % z nich) a domácnosti jednotlivců (8,3 %), které oproti rodinným domácnostem častěji bydlí v nájemních bytech. Problematické úrovně bydlení domácností se podrobněji věnuje kapitola 7.4 této publikace.

6.2. Rodinné domácnosti

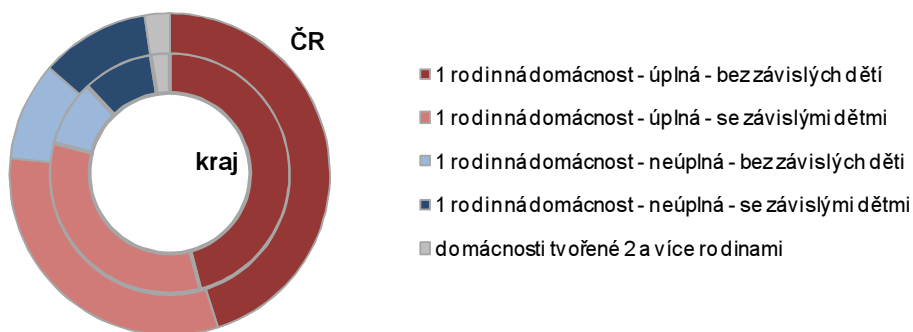
Soužití více rodin v domácnosti je typické spíše pro větší obce

Ve struktuře rodinných domácností z 97,5 % (v kraji i ČR) převažují domácnosti tvořené jednou rodinou. Jestliže v nejmenších obcích do 199 obyvatel v kraji činí tento podíl 96,0 %, s velikostí obcí roste na 98,4 % v krajském městě. Rodinným domácnostem tvořeným jednou rodinou bude v dalším textu věnována větší pozornost mj. i z důvodu dostupnosti podrobnějších údajů.

Tab. 6.2.1 Rodinné domácnosti (vč. partnerství osob stejného pohlaví) podle počtu členů a podle typu domácnosti

	Celkem	v tom s počtem členů (%)				Průměrný počet členů hospodařící domácnosti	
		2	3	4	5 a více	celkem	z toho s vlastním příjmem
Rodinné domácnosti	137 000	40,7	25,4	24,6	9,3	3,07	1,52
v tom:							
tvořené 1 rodinou	133 552	41,7	26,1	24,5	7,7	3,01	1,49
úplné rodiny	108 326	38,6	24,8	28,0	8,6	3,09	1,55
v tom:							
bez závislých dětí	62 931	66,4	23,0	8,5	2,1	2,47	1,29
se závislými dětmi	45 395	-	27,4	55,0	17,6	3,95	1,91
neúplné rodiny	25 226	55,3	31,5	9,4	3,7	2,64	1,24
v tom:							
bez závislých dětí	12 124	72,6	20,2	4,8	2,4	2,39	1,44
se závislými dětmi	13 102	39,4	42,0	13,7	4,9	2,87	1,05
tvořené 2 rodinami	3 407	x	x	27,7	72,3	5,30	2,59
v tom:							
2 úplné rodiny	1 696	x	x	15,5	84,5	5,64	2,89
2 neúplné rodiny	175	x	x	49,1	50,9	4,91	2,18
1 úplná a 1 neúplná rodina	1 536	x	x	38,7	61,3	4,97	2,32
tvořené 3 a více rodinami	41	x	x	x	100,0	7,93	4,22

Graf 6.5 Struktura rodinných domácností

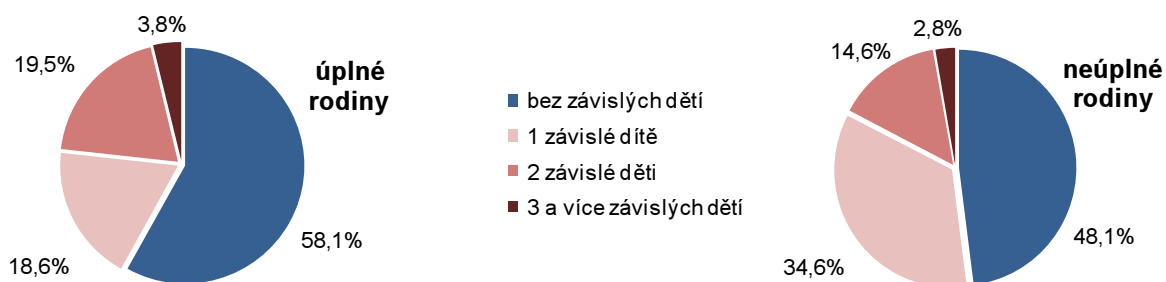
V kraji jsou nadprůměrně zastoupeny úplné rodiny se závislými dětmi

Ve struktuře rodinných domácností v kraji mají ve srovnání s republikovým průměrem převahu úplné rodiny, a to především se závislými dětmi (tj. ekonomicky neaktivními do 25 let). Na celkovém počtu rodinných domácností se podílejí jednou třetinou (třetí nejvyšší podíl mezi kraji) a zároveň mají o 1,7 procentního bodu vyšší zastoupení oproti republikovému. K nejnižším mezi kraji naopak patří podíl neúplných rodin (s dětmi i bez dětí; viz graf výše).

Průměrný počet dětí v rodinných domácnostech v kraji je vyšší než republikový

Mezi neúplnými rodinami v kraji zjišťujeme oproti úplným rodinám téměř dvojnásobný podíl domácností s jedním závislým dítětem. V úplných rodinách pak mají zřetelnou převahu domácnosti bez závislých dětí. Na jednu úplnou rodinu se závislými dětmi připadalo v roce 2011 v kraji v průměru 1,66 dítěte, v neúplných rodinách byl tento počet 1,40. V obou případech se jedná o hodnoty nad republikovým průměrem.

Graf 6.6 Struktura domácností tvořených 1 rodinou podle počtu závislých dětí

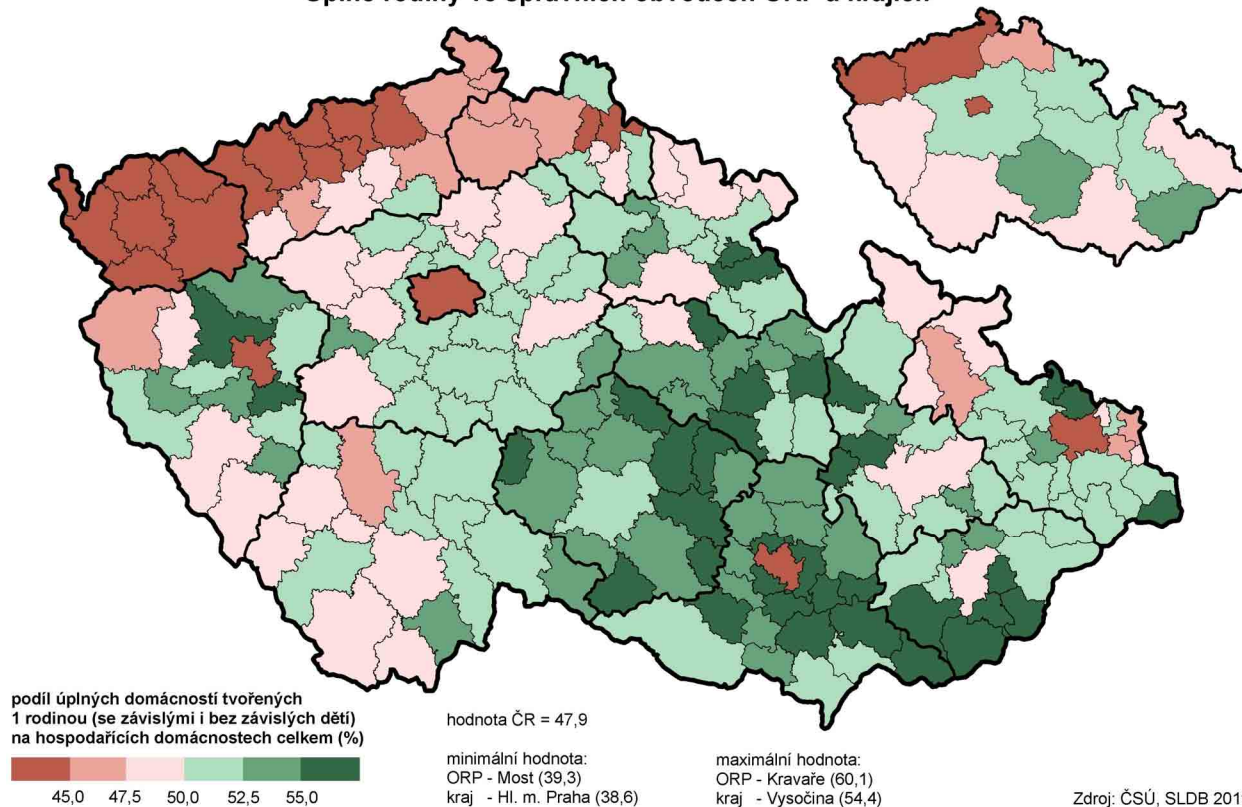
Podíl úplných rodin s rostoucí velikostí obcí klesá

S rostoucí velikostí obcí zastoupení úplných rodin klesá, maxima přitom v roce 2011 v kraji dosahovalo v obcích s 200 až 999 obyvateli (83,7% podíl na rodinných domácnostech tvořených jednou rodinou). Neúplné rodiny měly nejvyšší zastoupení v krajském městě (21,7 % při krajském průměru 18,9 %). Specifikem nejmenších obcí do 199 obyvatel (často málo atraktivních pro mladé rodiny) je pak nadprůměrný podíl rodin bez závislých dětí.

Tab. 6.2.2 Rodinné domácnosti podle velikostních skupin obcí a podle typu domácnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Rodinné domácnosti	137 000	3 897	14 645	17 821	29 676	41 022	6 297	23 642
v tom:								
tvořené 1 rodinou	133 552	3 741	14 092	17 223	28 841	40 206	6 182	23 267
úplné rodiny	108 326	3 097	11 793	14 408	23 657	32 214	4 931	18 226
v tom (%):								
se závislými dětmi	41,9	39,9	42,8	45,8	43,9	40,9	42,0	37,7
bez závislých dětí	58,1	60,1	57,2	54,2	56,1	59,1	58,0	62,3
neúplné rodiny	25 226	644	2 299	2 815	5 184	7 992	1 251	5 041
v tom (%):								
se závislými dětmi	51,9	40,4	45,3	48,6	51,0	54,2	57,0	54,5
bez závislých dětí	48,1	59,6	54,7	51,4	49,0	45,8	43,0	45,5
tvořené 2 a více rodinami	3 448	156	553	598	835	816	115	375

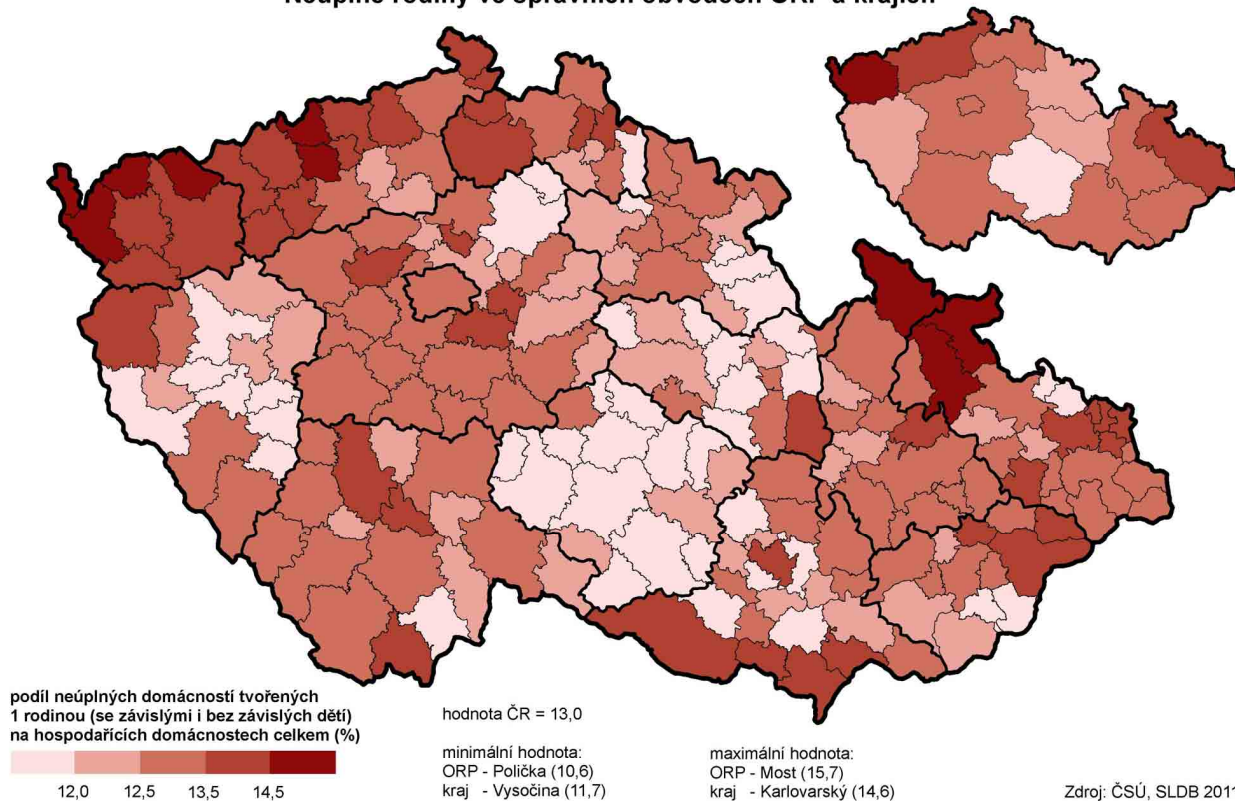
Úplné rodiny ve správních obvodech ORP a krajích

Na meziregionální rozdíly ve struktuře rodinných domácností působí ekonomické i sociální vlivy

Na rozdíly ve struktuře domácností mezi regiony působí ekonomické, sociální i náboženské vlivy, což je patrné z obou kartogramů. Maxima dosahuje podíl úplných rodin v jihovýchodní části republiky (mj. vliv vyšší religiozity); v SO ORP kraje pak na Litomyšlsku, Holicku a Poličsku. Neúplné rodiny mají dominantní postavení v krajích s nejvyšší nezaměstnaností (Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský), uvnitř kraje na Moravskotřebovsku a Svitavsku.

Neúplné rodiny ve správních obvodech ORP a krajích

V čele neúplných rodin stojí oproti úplným rodinám častěji nezaměstnaní či ekonomicky neaktivní

Z pohledu struktury rodinných domácností podle ekonomické aktivity osoby v jejich čele zjišťujeme méně příznivé charakteristiky v neúplných rodinách, a to jak v případě podílu nezaměstnaných na ekonomicky aktivních (dvojnásobný oproti úplným rodinám), tak i v zastoupení ekonomicky neaktivních. Oproti republikovým hodnotám jsou v kraji zřetelně vyšší podíly ekonomicky neaktivních v čele úplných i neúplných rodin (zejména rodin bez závislých dětí).

Tab. 6.2.3 Domácnosti tvořené 1 rodinou podle typu rodiny a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	Celkem	v tom					
		úplné rodiny			neúplné rodiny		
		celkem	v tom		celkem	v tom	
			bez závislých dětí	se závislými dětmi		bez závislých dětí	se závislými dětmi
Domácnosti tvořené 1 rodinou	133 552	108 326	62 931	45 395	25 226	12 124	13 102
v tom ekonomická aktivita osoby v čele domácnosti (%):							
ekonomicky aktivní	67,8	68,9	49,7	95,5	63,0	44,2	80,4
v tom:							
zaměstnaná	93,9	95,0	93,4	96,1	88,9	90,6	88,1
nezaměstnaná	6,1	5,0	6,6	3,9	11,1	9,4	11,9
ekonomicky neaktivní	29,3	28,6	47,5	2,5	31,9	51,5	13,8
ekonomická aktivita nezjištěna	2,9	2,4	2,8	2,0	5,1	4,4	5,7

Podíl manželských soužití na úplných rodinách je v kraji jedním z nejvyšších

Většina úplných rodin je tvořena manželskými páry (v kraji 89,9 %, což je čtvrtý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání); na faktická manželství (neformální soužití druhá a družky) připadá 9,9 % (v průměru za ČR 11,2 %) a podíl registrovaných či faktických partnerství (osob stejného pohlaví) tvoří 0,2 %. S rostoucí velikostí obce se zastoupení nemanželských soužití zvyšuje.

Tab. 6.2.4 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou podle velikostních skupin obcí a podle typu domácnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou	108 326	3 097	11 793	14 408	23 657	32 214	4 931	18 226
v tom (%):								
manželské páry	89,9	92,2	92,3	91,1	90,8	89,1	89,5	87,5
faktická manželství	9,9	7,7	7,6	8,7	9,0	10,8	10,3	12,3
registrovaná a faktická partnerství	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2

Shoda stupně dosaženého vzdělání partnerů je v kraji vyšší než v průměru za ČR

Pohled na rodinné soužití osob různého pohlaví podle stupně dosaženého vzdělání poskytuje následující tabulka. Shoda stupně vzdělání obou partnerů byla v kraji zjištěna ve 48 % případů, v celé ČR pak ve 44 %. Pro zajímavost lze uvést, že pouze 0,5 % vysokošolaček žilo v době sčítání v kraji s mužem se základním vzděláním (vč. neukončeného), naproti tomu partnerku se základním vzděláním mělo 1,9 % vysokoškoláků.

Tab. 6.2.5 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - manželské páry a faktická manželství podle nejvyššího ukončeného vzdělání partnerů

	Celkem	z toho podle vzdělání manželky, partnerky (%)				
		základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské	bez vzdělání
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou	108 161	14,2	34,9	38,5	10,9	0,2
z toho podle vzdělání manželky, partnera (%):						
základní vč. neukončeného	6,9	3,7	2,0	0,9	0,1	0,0
střední vč. vyučení (bez maturity)	49,0	7,9	23,0	16,0	1,6	0,1
úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	29,4	2,1	8,2	15,5	3,4	0,0
vysokoškolské	13,1	0,2	1,3	5,8	5,7	-
bez vzdělání	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

¹⁾ vč. nástavbového

V neformálních soužitích druhá a družky žijí nejčastěji svobodní

Při bližším pohledu na faktická manželství neboli soužití druhá a družky zjišťujeme, že nejčastěji jsou tvořena oboustranně svobodnými partnery (v kraji ve 40,6 % případů, v ČR ve 42,1 %). K poměrně početným patří i soužití, v nichž jsou muž i žena rozvedení či ovdovělí (29 % faktických manželství v kraji, tj. o 1,9 procentního bodu více než v celé ČR). Neformální soužití jsou z více než poloviny tvořena svazky bez závislých dětí, častěji se s nimi setkáváme v mladší generaci a u osob bez náboženského vyznání.

Tab. 6.2.6 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - faktická manželství podle věku ženy, počtu závislých dětí a rodinného stavu partnerů

	Celkem		z toho podle věku ženy (%)				
	počet	%	15 - 24	25 - 34	35 - 39	40 - 49	50 a více
Faktická manželství	10 748	100,0	10,7	38,1	14,2	16,1	20,9
v tom podle počtu závislých dětí:							
bez závislých dětí	5 883	54,7	14,2	30,3	5,3	14,3	35,9
1 dítě	2 896	26,9	9,1	49,7	18,3	18,8	4,1
2 děti	1 636	15,2	2,7	45,4	33,6	17,4	1,0
3 a více dětí	333	3,1	1,2	40,8	39,6	18,0	0,3
z toho podle rodinného stavu:							
muž i žena svobodní	4 362	40,6	23,2	65,2	9,1	1,9	0,7
muž svobodný, žena vdaná	36	0,3	2,8	44,4	22,2	16,7	13,9
muž svobodný, žena rozvedená nebo ovdovělá	1 308	12,2	0,8	21,5	26,8	27,8	23,0
muž ženatý, žena svobodná	38	0,4	18,4	60,5	7,9	10,5	2,6
muž ženatý, žena vdaná	765	7,1	1,0	20,1	18,0	25,0	35,8
muž ženatý, žena rozvedená nebo ovdovělá	91	0,8	0,0	13,2	18,7	24,2	44,0
muž rozvedený nebo ovdovělý, žena svobodná	996	9,3	10,5	54,6	18,6	10,6	5,6
muž rozvedený nebo ovdovělý, žena vdaná	66	0,6	0,0	16,7	12,1	28,8	42,4
muž i žena rozvedení nebo ovdovělí	3 083	28,7	0,0	7,0	13,5	30,4	49,1

V čele neúplných rodin jsou nejčastěji rozvedené osoby; ve většině případů ženy

V čele neúplných rodin tvořených vždy soužitím jednoho z rodičů s alespoň jedním dítětem stojí nejčastěji žena – v kraji v 80,4 % (o 0,8 procentního bodu méně oproti republikovému podílu). Více než polovina neúplných rodin v čele s mužem (55,2 %, tj. 1,4 p. b. nad hodnotou ČR) je bez závislých dětí, přitom v rodinách v čele s ženou tento podíl dosahuje 46,3 % (přibližně na úrovni ČR). Ženy v čele neúplných rodin jsou v průměru mladší než muži – nejčastěji ve věku 35 až 44 let, u mužů převažuje věková kategorie 45 až 54 let. V čele neúplné rodiny stojí nejčastěji rozvedená osoba (ve 45,3 % případů v kraji a 44,2 % v ČR v roce 2011); mezi ženami přitom oproti mužům zjišťujeme vyšší podíl rozvedených i ovdovělých. Počet svobodných žen se závislými dětmi v neúplných rodinách a faktických manželstvích je téměř stejný.

Tab. 6.2.7 Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	V čele muž	v tom s počtem závislých dětí			V čele žena	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	4 943	2 728	1 627	588	20 283	9 396	7 093	3 794
v tom podle ekonomické aktivity osoby v čele (%):								
zaměstnaní	61,5	48,6	75,8	81,5	54,7	37,5	70,3	68,2
v tom podle postavení v zaměstnání:								
zaměstnanci	44,1	34,7	54,3	59,5	45,9	31,2	58,4	58,6
zaměstnavatelé	3,4	2,6	4,2	4,4	1,1	1,0	1,2	1,3
osoby pracující na vlastní účet	11,1	8,7	14,1	14,1	4,2	2,8	5,6	5,0
ostatní vč. nezjištěno	2,9	2,7	3,2	3,4	3,5	2,5	5,0	3,3
nezaměstnaní	6,6	5,9	7,1	8,0	7,1	3,7	9,5	10,9
ekonomicky neaktivní	25,2	39,0	9,6	4,8	33,5	55,1	13,7	17,2
ekonomická aktivita nezjištěna	6,7	6,5	7,4	5,8	4,7	3,8	6,5	3,6

Muži v čele neúplných rodin se oproti ženám vyznačují převahou ekonomicky aktivních

Z hlediska ekonomické aktivity nacházíme mezi ženami v čele neúplných rodin oproti mužům mnohem vyšší zastoupení ekonomicky neaktivních (viz tabulka výše), mezi nimiž jsou nejen ženy na rodičovské dovolené, ale i nepracující důchodkyně. Muži mají naopak převahu v podílu zaměstnaných, zejména pak osob pracujících na vlastní účet (především v rodinách s dětmi).

Neúplné rodiny žijí ve srovnání s úplnými rodinami častěji v bytech se sníženou kvalitou a nájemních bytech

Z níže uvedené tabulky je zřejmé, že úplné rodiny bez i se závislymi dětmi obývají v průměru kvalitnější byty oproti neúplným rodinám, což často souvisí s finančními možnostmi členů domácnosti. Ve srovnání s republikovými podíly zjišťujeme v kraji nižší zastoupení rodin v bytech se sníženou kvalitou (s největším rozdílem u neúplných rodin s jedním závislým dítětem). Jestliže úplné rodiny nejčastěji obývají byty ve vlastním domě či v osobním vlastnictví, neúplné rodiny (především s více dětmi) kromě bydlení ve vlastním domě mnohem častěji využívají nájemní byty.

Tab. 6.2.8 Rodinné domácnosti bydlící v bytech podle typu domácnosti a podle typu bytu, právního důvodu užívání a velikosti bytu

	Celkem	v tom hospodařící domácnosti tvořené								2 a více rodinami
		1 rodinou								
		úplné rodiny				neúplné rodiny				
		celkem	s počtem závislých dětí			celkem	s počtem závislých dětí			
0	1		2 a více	0	1		2 a více			
Rodinné domácnosti bydlící v bytech	136 397	107 903	62 653	20 128	25 122	25 048	12 079	8 634	4 335	3 446
z toho podle typu bytu (%):										
byty standardní	96,5	97,2	97,1	96,2	98,4	93,1	93,4	91,0	96,2	98,5
byty se sníženou kvalitou	2,6	2,1	2,2	2,8	1,2	4,8	4,8	5,8	2,7	1,0
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):										
ve vlastním domě	53,0	55,1	53,9	52,1	60,5	40,6	48,7	31,4	36,1	78,6
v osobním vlastnictví	17,1	17,3	19,0	16,9	13,3	17,7	17,9	19,1	14,5	7,1
jiné bezplatné užívání bytu	3,6	3,8	4,1	2,6	3,9	3,0	2,7	3,1	3,8	1,4
nájemní	15,3	13,6	13,0	15,7	13,4	23,6	17,3	28,1	31,9	8,0
družstevní	7,0	6,9	6,7	8,0	6,7	8,0	7,3	8,7	8,4	2,9
z toho podle počtu obytných místností bytu (%):										
1	2,4	1,9	2,3	1,7	1,3	4,3	3,6	5,4	3,8	1,4
2	7,3	6,4	7,1	6,4	4,7	11,8	10,2	14,4	11,1	2,8
3	23,7	23,4	26,1	21,4	18,2	26,7	27,2	26,2	26,3	12,3
4	32,1	33,2	34,0	32,3	31,8	28,3	29,7	25,5	29,9	26,2
5 a více	30,8	32,2	27,8	33,7	42,1	21,3	22,7	18,2	23,8	55,4

Ekonomické postavení osoby v čele domácnosti se odráží ve způsobu bydlení

Zřetelné rozdíly jsou patrné ve způsobu bydlení v závislosti na ekonomické aktivitě osoby v čele domácnosti. V případě soužití manželských párů vč. soužití druhá a družky například zjišťujeme nadprůměrný (více než pětina) podíl rodin v čele s nezaměstnanou osobou žijících v nájemních bytech, resp. vysoké zastoupení bytů ve vlastním domě u zaměstnavatelů.

Tab. 6.2.9 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - manželské páry a faktická manželství bydlící v bytech podle právního důvodu užívání bytu a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	Celkem	z toho podle právního důvodu užívání bytu (%)				
		ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	jiné bezplatné užívání	nájemní	družstevní
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - manželské páry a faktická manželství bydlící v bytech	107 738	55,1	17,3	3,8	13,6	6,9
v tom podle ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti:						
zaměstnaní	70 536	56,0	16,8	2,9	14,0	7,5
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	52 382	53,5	18,1	2,8	14,8	8,3
zaměstnavatelé	4 140	71,3	9,9	2,2	8,2	4,4
osoby pracující na vlastní účet	11 438	62,3	13,5	3,4	11,8	5,4
ostatní vč. nezjištěno	2 576	55,2	16,0	2,4	15,5	5,7
nezaměstnaní	3 738	49,9	14,3	2,5	22,5	6,4
ekonomicky neaktivní	30 847	54,6	19,2	6,2	11,3	5,9
ekonomická aktivita nezjištěna	2 617	42,6	12,8	2,7	17,4	5,2

6.3. Nerodinné domácnosti

Mezi nerodinnými domácnostmi mají převahu jednotlivci

Nerodinné domácnosti v kraji jsou téměř z 90 % tvořené jednotlivci, zbývající desetina patří vícečlenným domácnostem. Ty představují soužití 2 nebo více příbuzných i nepříbuzných společně hospodařících osob. Nejčastěji jsou tyto domácnosti dvoučlenné – v roce 2011 v kraji v 72,6 % případů; soužití tří osob bylo zastoupeno 16,4 %. Podíl domácností prarodičů s vnoučaty na vícečlenných nerodinných domácnostech v kraji mírně převyšuje republikový průměr, přičemž nejvyšších hodnot dosahuje v malých obcích do 999 obyvatel.

Tab. 6.3.1 Nerodinné domácnosti podle velikostních skupin obcí a typu domácnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Nerodinné domácnosti	70 396	1 827	6 101	7 133	13 258	21 755	3 615	16 707
v tom:								
domácnosti jednotlivců	62 789	1 673	5 463	6 431	11 882	19 551	3 216	14 573
z toho ženy (%)	56,0	52,0	52,8	52,9	56,0	57,8	57,8	56,5
vícečlenné nerodinné domácnosti	7 607	154	638	702	1 376	2 204	399	2 134
z toho domácnosti prarodičů s vnoučaty (%)	8,9	10,4	13,5	11,1	9,9	8,6	6,8	6,9

Nerodinné domácnosti bydlí častěji mimo byty

Ve srovnání s rodinnými domácnostmi se nerodinné domácnosti vyznačují vyšším podílem bydlících mimo byty – mezi jednotlivci jich bylo 1,8 % a vícečlennými nerodinnými domácnostmi 1,9 % (při průměru za kraj 0,8 %).

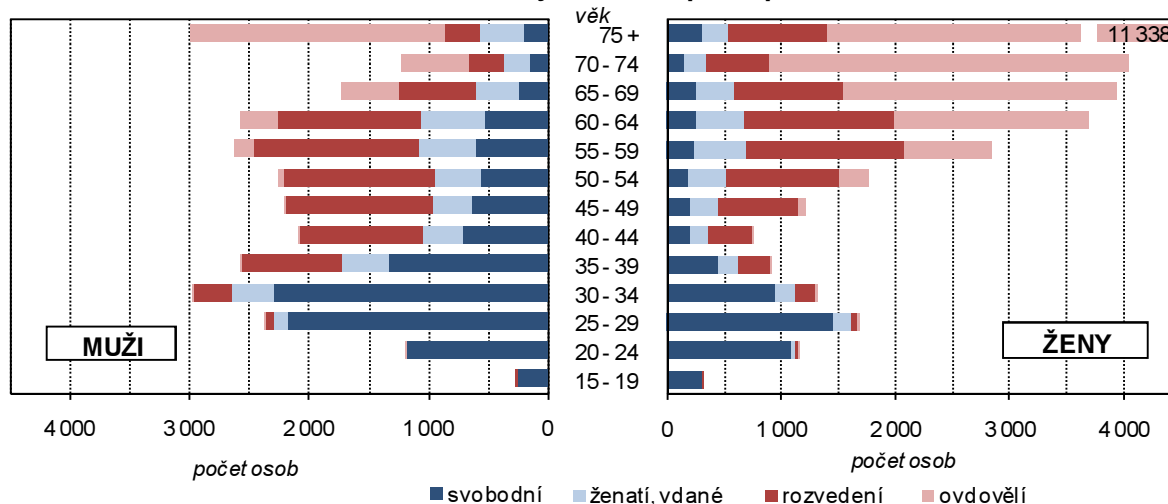
Tab. 6.3.2 Nerodinné domácnosti podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom			
		domácnosti bydlící v bytech			domácnosti bydlící mimo byty vč. zařízení
		v rodinných domech	v bytových domech	v ostatních budovách	
Nerodinné domácnosti	70 396	32 211	35 020	1 920	1 245
v tom:					
domácnosti jednotlivců	62 789	28 901	31 111	1 677	1 100
vícečlenné nerodinné domácnosti	7 607	3 310	3 909	243	145

Mezi domácnostmi jednotlivců převažují ovdovělé ženy

Mezi domácnostmi jednotlivců mají jednoznačnou převahu ovdovělé ženy – v kraji téměř s 30 %, následují svobodní muži s přibližně 18% podílem a rozvedení muži se 14 %. Z pohledu pětiletých věkových kategorií dosahují jednotlivci nejčastěji věku 55 a více let, přitom pětasedmdesátiletí a starší se na všech domácnostech jednotlivců v kraji podíleli 23 % a v této nejvyšší věkové skupině připadaly v roce 2011 na jednoho muže téměř 4 ženy. Jestliže mezi domácnostmi jednotlivců tvořených ženami mají dvoutřetinové zastoupení nepracující důchodkyně, mezi muži-jednotlivci se podíl důchodců blíží pouze 30 % a nejvíce jsou zastoupeni zaměstnaní muži (z 53 %).

Graf 6.7 Věkové složení domácností jednotlivců podle pohlaví a rodinného stavu

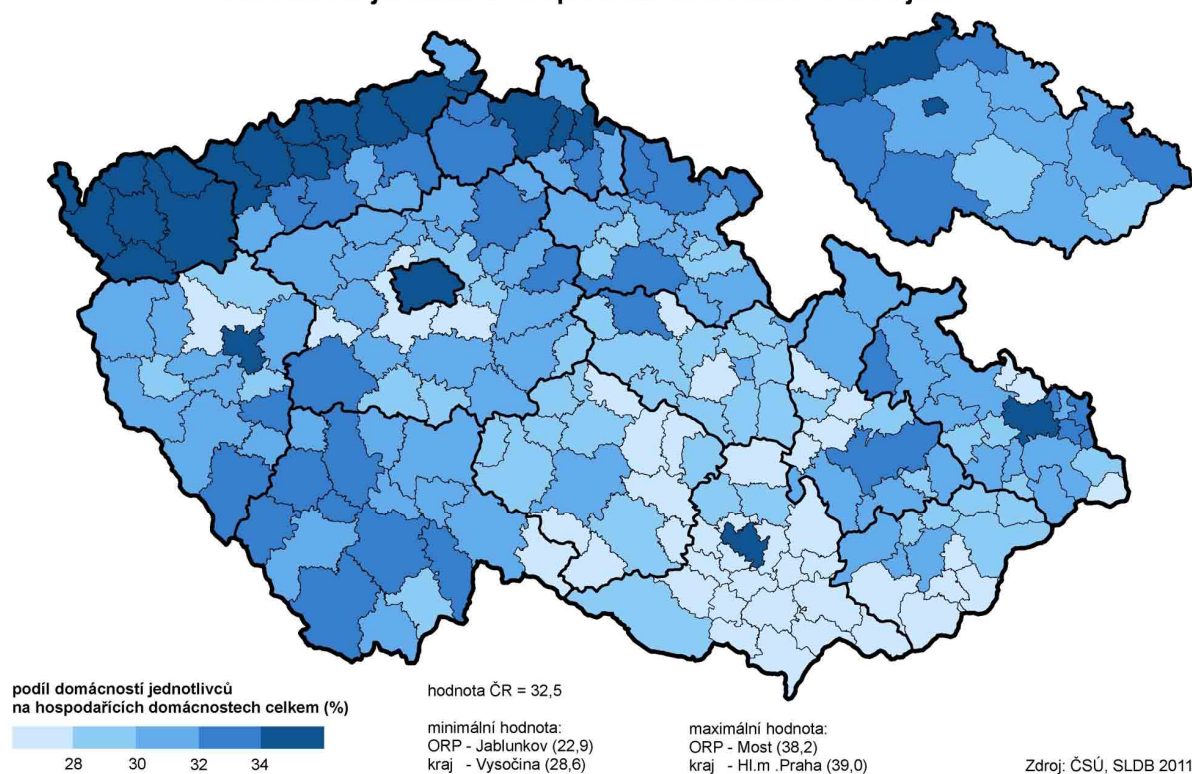

Tab. 6.3.3 Domácnosti jednotlivců podle pohlaví, rodinného stavu a ekonomické aktivity

	Muži celkem	z toho rodinný stav (%)				Ženy celkem	z toho rodinný stav (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Domácnosti jednotlivců	27 601	40,7	14,1	31,1	13,5	35 188	17,8	8,2	21,8	52,1
v tom podle ek. aktivity:										
zaměstnaní	14 685	49,4	13,7	34,2	2,6	9 278	40,7	13,0	34,0	12,3
nezaměstnaní	1 838	51,8	7,8	38,2	2,0	957	41,4	12,2	38,8	7,4
nepracující důchodci	7 767	16,8	15,2	27,6	40,4	22 847	4,5	5,3	16,5	73,7
ost. ekonomicky neaktivní	623	84,3	5,1	9,6	0,8	800	75,0	10,9	8,6	5,3
nezjištěno	2 688	44,2	19,8	24,9	6,3	1 306	36,1	20,3	23,2	17,8

Podíl domácností jednotlivců je v kraji jedním z nejnižších v mezikrajském srovnání

Nadprůměrné zastoupení mají domácnosti jednotlivců ve velkých městech, viz též kartogram níže. V mezikrajském srovnání dosahují nejvyššího podílu v Hl. m. Praze (téměř 40 %), s odstupem následují kraje Karlovarský a Ústecký. Pardubickému kraji patří až 12. příčka, přičemž uvnitř kraje se zastoupení domácností jednotlivců pohybuje od 33,6 % na Pardubicku (následovaném Českořebovskem) po 25,9 % na Litomyšlsku (s předposledním Holickem).

Domácnosti jednotlivců ve správních obvodech ORP a krajích

Domácnosti (zejména nezaměstnaných) jednotlivců obývají častěji nájemní byty

Mezi domácnostmi jednotlivců bydlícími samostatně v bytě převažují osoby, žijící ve vlastním domě (největší zastoupení mají v domácnostech ekonomicky neaktivních osob). Významný podíl zaujímají též jednotlivci bydlící v nájemních bytech (nejčastěji jsou využívány mezi nezaměstnanými). Byty v osobním vlastnictví i družstevní byty obývají nejčastěji domácnosti zaměstnaných.

Tab. 6.3.4 Domácnosti jednotlivců bydlící v bytech podle právního důvodu užívání bytu a podle ekonomické aktivity a postavení v zaměstnání obyvatel bytu

	Bydlící samostatně v bytě	z toho podle právního důvodu užívání bytu (%)				Bydlící v bytě s dalšími HD
		ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	nájemní	družstevní	
Domácnosti jednotlivců	54 135	28,9	19,8	23,6	7,4	7 554
v tom ekonomická aktivity:						
zaměstnaní	20 096	25,8	23,1	25,8	9,3	3 451
nezaměstnaní	2 214	26,3	15,8	27,2	7,7	493
ekonomicky neaktivní	29 060	32,6	18,8	22,7	6,4	2 694
nezjištěná ekonomická aktivita	2 765	14,8	10,2	15,1	4,4	916